

Mit értünk állandó telephely alatt és ez miért fontos

A cikkeimben gyakran emlegetem az állandó telephely kifejezést. Mivel tudom, hogy nem csak könyvelők és adótanácsadók olvassák az írásaimat, hanem vállalkozók is, ezért megkísérlem egyszerűen és mindenki számára érthetően leírni, miért fontos ismerni ezt a fogalmat és mit takar.

Állandó telephely két különböző megközelítésben

Először tisztázzuk, hogy milyen megközelítésből, azaz mely törvény alapján beszélünk az [állandó telephelyről](#). Ennek azért van jelentősége, mert nem egyszerre keletkezik állandó telephelye a külföldi vállalkozásnak mindkét megközelítés alapján.

Elsőre általában a két ország közötti kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmények jutnak az eszünkbe. Ezek az OECD modellegetezményből indulnak ki és a jövedelemadó, illetve társaságiadó fizetésére vonatkoznak. Az **állandó telephely** az adójog olyan összetett témaköre, amely a kettős adóztatás elkerülésének elvén alapul.

De van egy másik megközelítés is, mely a hozzáadottérték-adó EU irányelvéből fakad. Eltérő szempontok alapján határozza meg a telephelyet.

Lehet, hogy csak jövedelemadót, illetve társaságiadót kell fizetnie az adóalanynak a másik országban. De lehet az is, hogy csak a hozzáadottérték-adó szabályai alapján keletkezik telephelye egy másik országban.

A saját cikkeimben következőképpen különböztetem meg a két megközelítést:

- A HÉA szabályok alapján csak „telephelynek” nevezem – mivel a DPH (szlovák ÁFA) törvény is csak egyszerűen a „*prevádzkárň*” kifejezést használja. (Meggjegyzem, hogy a magyar szakirodalomban gyakran ezt is állandó telephelynek nevezik.)
- Az OECD modellegetezmény alapján viszont „állandó telephelynek” nevezem – mivel a szlovák jövedelemadó törvény a „*stála prevádzkárň*” kifejezést használja.

Székhely és gazdasági letelepedés

Mielőtt rátérek a HÉA telephely és az állandó telephely részleteire, foglalkozzunk kicsit a székhely, kereskedelmi tevékenység helye és a gazdasági letelepedés fogalmával is.

A **jogi személy székhelye** az a cím, amelyet székhelyként bejegyeztek a cégbíróság által vezetett cégjegyzékbe, vagy a külön törvény által létrehozott egyéb nyilvántartásokba (pl. alapítványok, polgári társulások, civil szervezetek).

A **természetes személy kereskedelmi tevékenységének helye** az a cím, amelyet bejegyzett tevékenységi helyként a vállalkozások nyilvántartásába, vagy más törvény által létrehozott egyéb nyilvántartásokba (pl. tolmácsok, különböző szakértők, orvosok, adótanácsadók).

Gazdasági letelepedés alatt székhelyet, kereskedelmi tevékenység helyét és telephelyet egyaránt értjük. Egyszerűen olyan helyet, ahol a vállalkozás a valóságban is jelen van, ott végzi a tevékenységét. Akár **több országban is párhuzamosan**.

A hozzáadottérték-adó előírások szerint

A nemzetközi ügyletek során fontos meghatározni, hogy hol van az ügylet teljesítésének helye ÁFA / DPH szempontból. Ezt főképpen a szolgáltatások nyújtásánál fontos tudni. Ugyanis a telephely megléte, vagy nemléte kihatással van arra, hogy melyik államban, és kinek kell megfizetni a hozzáadottérték-adót.

Az ÁFA visszatérítésére irányuló eljárások folyamán is fontos szerepet játszik, van-e a külföldi vállalkozásnak HÉA (ÁFA / DPH) telephelye a másik országban.

A hozzáadottérték-adó törvény (222/2004) alkalmazásában a **telephely állandó üzleti helyet jelent, amely rendelkezik az üzleti tevékenységhez szükséges személyi és tárgyi eszközökkel**. Ennél a megközelítésnél nem szükséges vizsgálni konkrét időtartamot.

Három feltételt kell vizsgálnunk:

- a tevékenységnek tartósnak kell lennie,
- a tevékenység önálló folytatásához álljanak rendelkezésre a személyi és tárgyi feltételek,
- egy földrajzilag körülhatárolható helyről legyen szó (pl. építkezési terület).

Ha ez együttesen megvalósul, az esetben beszélhetünk HÉA telephelyről.

A jövedelemadó, ill. társaságiadó tükrében

A szlovák jövedelemadó törvény (595/2003) szerint az **állandó telephely** olyan tevékenység végzésére szolgáló állandó helyet jelent, amely által a korlátozott adókötelezettségű adózó teljes egészében vagy részben tevékenységét a Szlovák Köztársaság területén végzi. Leginkább az a hely, ahonnan az adófizető tevékenységét szervezik, fióktelep, iroda, műhely, munkahely, értékesítési hely, műszaki berendezés vagy a természeti erőforrások feltárásának és kitermelésének helye.

Állandó telephely lehet olyan természetes személy is, aki korlátozott adókötelezettséggel rendelkező adózó nevében jár el, és folyamatosan vagy ismételtén tárgyalásokat folytat, szerződéseket köt, közvetít, vagy nagy szerepet játszik azoknak a szerződéseknek a megkötésében, amelyeket később a külföldi adózó köt meg.

A gyakorlatban problémák merülnek fel annak megállapításában, hogy állandó telephely létesült-e vagy sem. Nagyon leegyszerűsítve – állandó telephelye általában akkor keletkezik egy külföldi vállalkozásnak a másik országban, ha egy bizonyos ideig ott tartózkodik. Tehát a tevékenysége állandó jellegűnek számít. Ez az időszak általában 183 nap. Bizonyos esetekben lehet eltérő időszak.

Itt meg kell jegyezni, hogy a **szervezeti egység** nem szinonimája az állandó telephelynek.

Miért fontos megkülönböztetni a telephelyet

Ez azért fontos, mivel ha a korlátozott adókötelezettségű adózónak **állandó telephelye** van a másik országban, akkor az általa ebben a másik országban végzett tevékenységből ebben a másik országban kell **jövedelemadót, illetve társasági** adót fizetnie.

A hozzáadottérték-adó főszabály szerinti szolgáltatásnyújtásnál a megrendelő teljesítéssel legközvetlenebbül érintett gazdasági letelepedettsége (székhelye vagy HÉA telephelye) határozza meg a teljesítés helyét. És ezzel azt is, hogy melyik ország hozzáadottérték-adója

(ÁFA/DPH) terheli az adott szolgáltatást.

Meg kell vizsgálni a szolgáltatás nyújtóját is, hogy van-e neki a teljesítés országában olyan **HÉA telephelye**, amely által biztosítja a szolgáltatást. Ha igen, a szolgáltatást nyújtó lesz a hozzáadottérték-adó fizetésre kötelezett. A teljesítés országában rendelkezni ekell közösségi adószámmal. Ez esetben a szolgáltatásnyújtó hozzáadottérték-adót fog felszámítani az általa kiállított számlán.

Történhet olyan is, hogy a vállalkozásnak van a másik országban telephelye, amely által bizonyos tevékenységet folytat. Közben más típusú szolgáltatást eben a másik országban nem az ottani telephelye által végez, hanem ezt a székhelye által nyújtja. Ez esetben úgy kell számlázni, mintha a másik országban nem lenne telephelye.

További szakmai cikkeket a www.vallalkozasszlovakiban.hu oldalon találhat.

Ha tetszett a cikk és szeretne további hasznos információkhoz jutni, [itt feliratkozhat hírlevelemre](#), amelyhez ajándékba egy kis SK-HU szakszótárt küldök.

Szerző: Janok Júlia – Szlovákiai vállalkozások szakértője, 2021.05.31.

